

OVERSETE MULIGHEDER

Ledige nydanskere har overraskende stort potentiale

Af [Julie Steenbuch Holt](#)

Tirsdag den 20. november 2018

Udsatte nydanskere på kontanthjælp har et bedre helbred end etniske danskere på kontanthjælp. Det viser ny undersøgelse, som dræber myter. Der gemmer sig et skjult potentiale blandt ikke-vestlige indvandrere, vurderer ekspert.

Udsatte nydanskere har dårligere tilknytning til arbejdsmarkedet, men et bedre helbred end udsatten etniske danskere. Foto: Simon Bohr/Ritzau Scanpix

Selvom Mustafa og Jamila fra Marokko har sprogvanskeligheder og er dårligt uddannede, har de generelt bedre helbred og færre sociale problemer end Connie og Lars, der i højere grad lider af angst, social fobi og fysiske skavanker.

Sådan kan man sammenfatte en ny undersøgelse, som Væksthusets Forskningscenter og Aarhus Universitet har lavet blandt udsatte kontanthjælpsmodtagere og deres sagsbehandlere.

Og det overrasker forskningsleder hos Væksthusets Forskningscenter **Charlotte Liebak Hansen**.

Tilmeld dig gratis til vores nyhedsbrev for flere nyheder

Tilmeld

»Den offentlige debat er til tider præget af en negativ retorik om ikke-vestlige indvandrere – for eksempel at de er dyre for samfundet. Men vi kan med denne undersøgelse i hånden faktisk konstatere, at der gemmer sig et skjult potentiale i gruppen af ikke-vestlige indvandrere, i og med de har færre helbredsmæssige og sociale problemer. Til gengæld er de mere ramt på de beskæftigelsesmæssige parametre,« siger Charlotte Liebak Hansen til Ugebrevet A4.

15 procent af de udsatte nydanskere har fået en psykiatrisk diagnose, mens andelen for udsatte danskere er næsten dobbelt så høj med 29 procent.

“ De har lavere uddannelsesgrad og arbejdsmarkedstilknytning, og de har mindre viden om arbejdsmarkedet. Men det er jo noget, man som beskæftigelsessystem kan gøre noget ved.

Charlotte Liebak Hansen, forskningsleder hos Væksthusets Forskningscenter

Til gengæld har denne gruppe af nydanskere stadig sværere ved at komme ind på arbejdsmarkedet og står langt uden for. Undersøgelsen viser nemlig, at kun 10 procent af de udsatte nydanske kvinder er i en form for job eller uddannelse inden for et år, mens det tal for de udsatte danske kvinder er 17 procent. På mændenes side er det 15 procent for nydanskerne og 22 for danskerne.

Mangler uddannelse og kendskab til arbejdsmarkedet

Og selvom nydanskerne stadig er længere væk fra arbejdsmarkedet end danskerne, er der ifølge Charlotte Liebak Hansen altså et skjult potentiale i disse mennesker, da udfordringerne er nemmere at komme til livs med den rigtige beskæftigelsesindsats.

»De har en lavere uddannelsesgrad og arbejdsmarkedstilknytning, og de har mindre viden om arbejdsmarkedet (end udsatte etniske danskere, red.). Men det er jo noget, man som beskæftigelsessystem kan gøre noget ved. Det er faktisk på nogle punkter lettere at arbejde med mennesker, der har det som hovedproblem i stedet for både at have det problem sammen med helbredsmæssige og sociale problemer,« siger Charlotte Liebak Hansen.

“ Som udgangspunkt bliver vi jo bedre til at tage det individuelle hensyn til borgerne og arbejde med dem. Det gør jo, at man tager fat i de kompetencer, de har, og de problemstillinger, de oplever som en barriere, for at få dem i arbejde eller uddannelse

Helle Linnet, chef for jobcentrene

80 procent af de udsatte nydanskere er ufaglærte, mens det gælder for 69 procent af den samme gruppe etniske danskere.

Beskæftigelsesindsatsen mangler

Men selvom disse nydanske ledige tilsyneladende har færre problemer end de danske ledige, så får de i ringere grad den type indsats, som skal hjælpe dem ud på arbejdsmarkedet.

»Selvom de i høj grad har brug for en mere beskæftigelsesrettet indsats, får de i mindre grad netop den type indsats, end de etniske danskere får. Det er jo overraskende, at ikke-vestlige indvandrere får en mindre indsats mod det, der er hovedproblemet, end etniske danskere får,« siger Charlotte Liebak Hansen.

“ Vi kan i hvert fald på de her tal se, at man ikke kan bruge den samme løsning for at få alle kontanthjælpsmodtagere i job, fordi problemerne bagved er meget forskellige.

Rasmus Helveg Petersen, beskæftigelsesordfører for Det Radikale Venstre

Den problematik kan formand for Foreningen for Kommunale Social-, Sundheds- og Arbejdsmarkedschefer, **Helle Linnet**, ikke rigtig genkende. Hun mener, det er svært at sige noget entydigt om problemet, da det kommer an på, hvilke problemerne jobcentre skal løse hos borgerne.

»Som udgangspunkt bliver vi jo bedre til at tage det individuelle hensyn til borgerne og arbejde med dem. Det gør jo, at man tager fat i de kompetencer, de har, og de problemstillinger, de oplever som en barriere, for at få dem i arbejde eller uddannelse,« siger Helle Linnet til Ugebrevet A4.

Individuel indsats

Selvom undersøgelsen viser, at udsatte nydanskere ikke lider af så mange helbredsproblemer, betyder det ifølge Charlotte Liebak Hansen ikke, at disse mennesker er tæt på at komme ud på det danske arbejdsmarked.

»Det skal selvfølgelig siges, at disse mennesker ikke vurderes til lige at kunne komme ind på arbejdsmarkedet nu i kraft af, at de er aktivitetsparate, og der er jo også nogle af dem, der er ramt af helbredsproblemer, men det er i langt mindre grad end etniske danskere på kontanthjælp, som er vurderet aktivitetsparate,« siger hun.

Ifølge beskæftigelsesordføreren for De Radikale, **Rasmus Helveg Petersen**, viser undersøgelsen tydeligt, at der er tale om to forskellige grupper, selvom de alle går ind under betegnelsen af aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere.

»Derfor skal man også have to eller endda flere slags løsninger til denne gruppe af mennesker. Vi kan i hvert fald på de her tal se, at man ikke kan bruge den samme løsning for at få alle kontanthjælpsmodtagere i job, fordi problemerne bagved er meget forskellige,« siger han til Ugebrevet A4.

Man bør derfor ifølge Rasmus Helveg Petersen i højere grad se på folk som individer for at adressere deres problemer og hjælpe dem videre, fordi den bagvedliggende grund for at være i kontanthjælpssystemet er meget forskellig fra borger til borger.

Større progression i virksomhedspraktik

Hos Foreningen Nydansker er man ikke overrasket over, at undersøgelsen viser det, den gør.

»Jeg tror, det er rigtigt, når undersøgelsen viser, at disse ikke-vestlige ledige har færre helbredsproblemer end danskerne. De er gennemsnitligt lidt yngre, men der er heller ikke tradition blandt dem med ikke-vestlig baggrund for at italesætte sin fysiske duelighed,« siger direktør i foreningen **Torben Møller-Hansen** til Ugebrevet A4.

“ Jeg tror desværre, at virksomhedernes jobopslag ikke kommer ud til flygtninge og indvandrere.

Torben Møller-Hansen, direktør i Foreningen Nydansker

Han påpeger samtidig, at mange, der kommer til Danmark fra ikke-vestlige lande, kan have ubehandlede traumer og psykiske problemer med sig. Der er derfor den risiko, at det kan sløre tallene i undersøgelsen en smule.

Derudover mener Torben Møller-Hansen heller ikke, at beskæftigelsesindsatsen over for disse mennesker er god nok.

»Jeg tror desværre, at virksomhedernes jobopslag ikke kommer ud til flygtninge og indvandrere. Det nytter ikke, at kommunens sagsbehandlere ikke er gode nok til at gøre de ledige opmærksomme på aktiviteter og job,« siger han.

Torben Møller-Hansen henviser til, at mange af de ledige udsatte nydanskere oplever ikke at have selvtilliden, uddannelsen eller kompetencerne til job, der bliver slået op. Den selvtillid skal opbygges med kommunens hjælp, mener han.

»Jeg har den erfaring, at under størstedelen af praktikforløb i kommunen bliver der ikke skrevet én linje om, hvad den ledige har lært i forløbet. På den måde kan de jo bare starte forfra næste gang, og de ledige er heller ikke opmærksom på, at de har fået opbygget kompetencer,« siger Torben Møller-Hansen.

Derfor efterlyser han i højere grad, at der bliver lagt en plan for den ledige i praktikforløbet, at det bliver dokumenteret, hvad den ledige har lært, og at de efterfølgende praktikforløb bliver holdt inden for samme branche, så man kan bruge virksomhedspraktikken til at uddanne de ledige.

“ Hvordan vægter man manglende kultur, manglende netværk og manglende danskkundskaber og eventuelt ubearbejdede psykiske problemer op mod misbrugsproblemer?

Lars Larsen, direktør i konsultfirmaet LG Insight

Helle Linnet fra foreningen for kommunale chefer er enig i, at en struktureret plan for lediges praktikforløb vil være at foretrække, men det ville kræve større krav til og flere ressourcer i virksomhederne.

»Vi oplever i forvejen, at virksomhederne synes, der er for meget papirarbejde og dokumentation, og det gør måske, at de ikke ønsker at tage virksomhedspraktikanter. Vi hjælper i jobcentrene, hvor vi kan med dette.«

»Det vil selvfølgelig være ønskværdigt, at man kan sige, at der igennem et praktikforløb er sket en fremgang og noget kompetenceopbygning, men vi skal have fokus på, at også de mindre virksomheder ikke opgiver at gå ind i opgaven. De større virksomheder, hvor vi samarbejder omkring virksomhedscentre, har ofte bedre forudsætninger,« siger hun.

Ikke-vestlige kvinder halter efter

Det er især de udsatte ikke-vestlige kvinder, hvor beskæftigelsesindsatsen mangler. De bliver ifølge Torben Møller-Hansen i mindre grad sendt i virksomhedspraktik end de udsatte ikke-vestlige mænd.

Helle Linnet peger på, at mange af disse udsatte nydanskere også kommer fra en kultur, der vanskeliggør beskæftigelsesindsatsen.

»Nogle, her specielt indvandrerkvinder, kommer fra en kultur, der gør det vanskeligt for dem at forlade hjemmet og komme i gang med en uddannelse eller et arbejde. De har måske ikke rigtig en uddannelse, og for nogle af dem kan der også være sproglige barrierer. Og selv hvis man kan sproget, kan det være rigtig svært at finde et job, hvis man ikke kan læse og skrive dansk. I for eksempel butikker og cafeer skal man kunne læse priser og menukort,« siger hun.

Direktør er uforstående

Det er ikke alle, der er lige begejstrede for undersøgelsen. Direktør i konsulentvirksomheden LG Insight, der blandt rådgiver om integration, beskæftigelse og socialpolitik, **Lars Larsen** genkender ikke det billede, som Væksthusets undersøgelse tegner.

»Jeg er ret uforstående over for de konklusioner. Hvis det er rigtigt, og hvis tyngden ikke er større, bør disse mennesker jo ikke ligge i gruppen af aktivitetsparate. Man har tidligere fundet ud af, at afdækningen og udredelsen af helbredsmæssige problemer hos ikke-vestlige ledige er ringere end for danske ledige,« siger Lars Larsen.

Der kan altså ligge en masse problemer under overfladen for disse mennesker, som man ikke har fundet frem til. Lars Larsen pointerer blandt andet, at flygtninge og indvandrere fra ikke-vestlige lande, der er kommet herop, kan lide af traumer, man ikke har fået frem. For eksempel kan det være svært at diagnosticere PTSD (post traumatisk stresssyndrom), og der kan gå mange år, før sundhedssystemet opdager det.

Derudover mener Lars Larsen, at man ikke bare lige sådan kan rangliste de problemstillinger, som ledige kæmper med. Det kan man især ikke, når man beskæftiger sig med de ledige, der stadig befinder sig et godt stykke fra det ordinære arbejdsmarked.

»Hvordan vægter man manglende kultur, manglende netværk og manglende dansk kundskaber og eventuelt ubearbejdede psykiske problemer op mod misbrugsproblemer? Hvis det er så let, som undersøgelsen fremlægger, så havde man nok fundet en løsning for længst,« siger han.

Fakta om undersøgelsen

I alt 10 jobcentre har deltaget i undersøgelsen kaldet Beskæftigelses Indikator Projektet (BIP).

Data er indsamlet af svar til en række spørgsmål fra borgere og sagsbehandlere fordelt på 3.707 borgere. 3.081 af dem var etniske danskere eller indvandrere/efterkommere fra vestlige lande, mens 626 af dem var indvandrere/efterkommere fra ikke-vestlige lande.

Borgerne er alle kontanthjælpsmodtagere, der af kommunen er erklæret aktivitetsparate.

Kilde: Væksthusets Forskningscenter og Aarhus Universitet